

Передплата
 на «РУСЛАНА» вносять:
 з Австрії:
 на цілий рік 20 кор.
 на пів року 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць 1.70 кор.

За границею:
 на цілий рік: зі щоденною
 висилкою 7 доларів, або 12
 рублів; з висилкою двічі
 в тиждень 5½ долара, або 10
 рублів; з висилкою що субо-
 ти 4½ долара, або 9 рублів.
 Поодиноким число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не вьвеш ми милости і віри не вьвеш. Бо руске ми сердце і віра руска.» — 3 Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділі рускх свят о 5½ год. по полудни.
 Редакция, адміністрация експедиция «Руслана» при ул. Оссолинских ч. II. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації веопечатані в вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсілавім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесенія по 30 сот. від стрічки.

Крутіства „Діла“ з нагоди січового зїзду.

(×) Народнo-демократичний дневник, котрий спершу не хотів містити навіть оповіщення про січовий зїзд устроюваний дром Трильовским, побачивши, що січовий атаман причалає до Станіславова на всеславянськїм, чи новославянськїм конику, надумав ся опісля не тільки помістити відозву січового атамана, але й за ним погасати підтюпцем на радикальне сьвято, хоч недавно ще так гриз ся з «Громадским Голосом». Колиж в цілій нагті виявила ся «безпринципїяльність» радикалізму січового атамана і він опинив ся разом народнo-демократичним спілником про консолідаційній фірточці, всів народнo-демократичний дневник знов на «принципїального» коника і проголосив такий погляд, що «українська національна ідея є передовсім ідеєю самостійного національного життя нашого народу, а на скільки она має також негати́вний характер, являєть ся негати́вєю «права» Польщі і Росії до панованя над нашим народом, — то сей негати́вний характер є їй тільки накинєвий із зні, ворогами нашого національного життя. З того становища треба оцінювати також Січове сьвято: оно було маніфестациєю одної зі сторін нашого національного життя, мані-

фестациєю, яка не звертала ся безпосередно проти нікого, тільки була позитивним проявом самостійного національного розвитку нашого народу.»

Отже хоч «Діло» веде в дійсности лише агітаційну політику і всяку демокрацію вважає найвисшою політичною мудростию, починає тепер нараз проповідувати ніби позитивну політику, дарма, що січовий зїзд не був нічим иншим лише демонстрацією. Проголосивши такий погляд про позитивну ідею накидає ся «Діло» на «Руслана» і мовляє в нас, що ми «домагаємо ся демонстрованя проти Росії і недостачу такого демонстрованя» вважаємо «національним злочином».

Є се очевидно і обдумане крутіство «Діла», бо в нашій передовиці п. з. «На всеславянськїм конику» такого домаганя ми зовсім не висловлювали, не домогали ся демонстрованя проти Росії і недостачі такого демонстрованя не називали національним злочином. Все те висало собі «Діло» з альця. Ми вказали тільки на те, що радикали (а в тім случаю січовий атаман Трильовский), котрі удають таких рішучих і принципїяльних політиків, подібно як і націонал-демократи, для покращеня підорваної популярности лишають собі отвором консолідаційну фірточку, котрою можна би в скрутній хвилі вийти на зустріч москвичам. А до такого висновку ма-

ли ми зовсім певну основу, хоч є в передовиці «На всеславянськїм конику» виразно не назвали, вважаючи поки що цілу справу приватною. Колиж п. В. Темницький вивів сю справу наприлюдну видівню в «Землі і Волі», перепечатали ми єго голос в цілости, хоч як се неміло для «Діла», що про єго «принципїяльну політику» та про таку саму «радикальну політику» січового атамана довідає ся ширший сьвіт.

Але вилонені на горячїм вчїнку принципїялісти намагають ся відпекати ся від зробленого їм на певних дійсних основах докору питомим їм крутіством. І тому «Діло» викручує ся таким способом:

„Але що зробиш, коли у наших соц.дем. полемістів всяке оруже добре, щоб тільки був привід „наговорити“ противникови. І п. Темницький пускає навіть сплетні про те, чому на Січовім сьвятї не відограно «Прольогу» Б. Лепкого, щоб тільки доскулити дру Трильовскому. До речі, зміст сего твору Б. Лепкого відомий нам. І на сій основі здає ся нам річию абсолютно неправдоподібною, щоб єго тенденция була причиною усунєня єго з програми Січового сьвята.“

Отже се що є неситним, дійсним фактом, називає «Діло» сплетню, бо он-

На камені.

Аквареля
 Михайла Коцюбинського.

(Дальше).

За те за селом, в далекій перспективі, одкривав ся чарівний сьвіт. В глибоких долинах, зелених од винограду і повних сизої мли, тіснились камяні громади, рожеві од вечірнього сонця, або синіючі густим бором. Круглі лисогори, мов велитеньскі шатра, кидали од себе чорну тїнь, а далекі шпилі, сизо-блакитні, здавались зубцями застиглих хмар. Сонце часом спускало за у млу, на дно долин, скісні пасма золотих ниток, і вони перетинали рожеві скелі, сині ліси, чорні важкі шатра та засьвічували вогні на гористих шпилях.

При сій казковій панорамі татарске село здавалось грудю дикого каменя, і тільки рядок струвких дівчат, що вертали од „чїшме“*) в високих кухлях на плечах — оживляв камяну пустелю.

Край села, у глибокій долині, біг поміж волоских горіхів струмок. Морський прибій спив єго воду, і вона розлилась поміж деревами одбиваючи в собі їх зелень, барвні халати татарок та голі тіла дїтвори.

— Алї! гукнув Грек: поможи зсіпати сіль...

За ревом моря Алї ледви дочув.

Над берегом висїв солоний туман од дрібних бризків. Каламутне море скаженіло. Уже не хвилі, а буруні вставали на морі, високі, сердиті з білими гребнями, од яких з луском одривались довгі китиці піни і злітали до гори. Бу-

руни йшли невпинно, підбирали під себе зворотні хвилі, перескакували через них і заливали берег, викидаючи на нього дрібний сірий пісок. Скрїзь було мокро, поваливано, в берегових ямках лишалась вода.

Раптом Татари почули тріск і рівночасно вода полилась їм у капці. То сильна хвиля підхопила човен і кинула єго на палю. Грек підбіг до човна і ахнув: в човні була дїра. Він кричав од горя, лаяв ся, плакав, та рев моря покривав єго лемент. Довелось витягти човен далі і привязати знов. Грек був такий сумний, що хоч запала ніч, і Мемет кликав єго в каварню, не пійшов у село і лишивсь на березі. Мов привиди блукали вони з Алї серед водяного пилу, сердитого буханя та сильного запаху моря, що проймав їх наскрізь. Місяць вже давно зайшов і перескакував з хмари на хмару; при сьвітлі єго берегова смуга біліла од піни, наче вкрита першим пухким снігом. Врешті Алї, зваблений вогнями в селі, намовив Грека зайти в каварню.

Грек розвозив сіль по прибережних кримських селах раз на рік і звичайно боргував. На другий день, щоб не гаяти часу, він наказав Алї лагодити човен а сам подав ся гірскою стежкою збирати по селах довги: берегова стежка була затоплена і з боку моря село було одрізане од сьвіта.

Вже в полудня хвиля почала спадати, і Алї взяв ся до роботи. Вітер тріпав червону хустинку на голові лангалака, а він порав ся коло човна та курникав монотонну, як прибій моря, пісню. У відповідний час, як добрий мусулман, він разстеляв на піску хустинку і став на колїна у богомільному спокої. Вечорами він розкладав над морем вогонь, варив собі пілав з підмоченого рижу, що лишив ся на баркасі і навіть лагодив ся ночувати при човні, та Мемет покликав у каварню. Там лиш раз на рік, як

найзділи покупці винограду, трудно було здобути місце, а тепер вільно й просторо.

В каварні було затишно. Джепар дрїмав коло печі, завішаної блискучою посудиною, а в печі дрїмав і попелїв вогонь. Коли Мемет бундів брата покликом: «каве!» — Джепар здрїгав ся, схоплювавсь і брав ся за мїх. Вогонь в печі скалив зуби, пирекав іскрами і поблискував на мідяній посуді, а по хатї розходилась запашна пара сьвіжої кави. — Під стелею гули мухи. — За столами, на широких, оббитих китайкою ослонах, сиділи Татари; в одному місці грали в кости, у другому — в карти, і скрізь стояли малі філїжанки з чорною кавою. Каварня була серцем села, куди збігались усі інтереси людности, усе те, чим жили люде на камені. Там засїдали самі значні гості: старий суворий мулла-Асан, в чалмі і довгому халаті, що мїшком висїв на єго кістлявому, задубілому тїлі. Він був темний і упертий, як ослик і за се усі єго поважали. Був тут і Нурла-Ефенді, багатир, бо мав руду корову, плетену гарбу і пару буйволів, а також заможний „юзбаш“ (сотник), посідач єдиного на ціле село коня. Всі вони були родичі, як і ціла людність того невеличкого, закіншого села, хоч се не заважало їм ділитися на два ворожі табори. Причина ворожнечі тїлась у невеличкому джерелі, що било зпід скелі і стїкало течійкою як раз по середині села, поміж татарськими городами. Тільки ся вода давала життя всьому, що росло на камені, і коли одна половина села спускала її на свої городчики, у другої болїло сердце дивитись, як сонце і камінь вялять їм цибулю. Дві найбагатші і найбільш впливові особи в селі мали городи на ріжних боках течійки — Нурла на правому, юзбаш на лївому. І коли останній спускав воду на свою землю, Нурла затамував потїк вище, одводив єго до себе і давав воду своєму куткови. Се гнівило усіх лївобережних, і вони, забуваючи

*) Фонтан.

привикло вже здавна перечити живій правді в очи, називати дійсні, немилі йому факти — сплетнями, а навпаки дуже часто свої власні видумки пускати в світ, яко факти, коли розходять ся о сплюгавлене противника Вправді на січовий зїзд не явив ся ані Крамарж, ані Грібар, котрі разом з Глебовіцкими і Вергунами робили торги з всеполяками і Москалями, о скіру українського народу, але они не явили ся тому мимо запросин, бо січовий отаман за маленький для них проводир і не дуже то славний парламентарист, тож вистарчило вислати там своїх заступників *tinogum gentium*. Але «Діло поспішає з дальшим поясенням ціли січового зїзду і запевняє ось як:

«Адже те запрошенє не мало на меті ніякої маніфестації в дусі, прихильнім для наших славянських гнобителів. Оно мало на меті познакомиться тих славянських гостей з українським національним рухом і через те приєднати їх для української національної справи.»

Тимчасом січовий отаман запросив і мав на зїзді (хоч лише на показ) «славянських гостей», якраз того табору, з которого в бюджетовій комісії виступали оборонці наших москвичів і їх плюгавої роботи в Галичині і на Буковині, а чей тих певно і др. Трильовський не приєднає для української національної справи, а так само й «Діло» на правду не вірить, щоби з таких славянських людців вийшов більший хосен для української справи, як з вторішного снігу.

Але щоби відгризти ся за докір консолідаційних змагань з москвичами зроблений «Русланом» січовому отаманови і «Ділу», народно-демократичний орган, кот-

на родинні звязки, боронили право на життя своїй цибулі та розбивали один одному голову. Нурла і юзбаш стояли на чолі ворогуючих партій, хоч юзбашева партія немов переважала, бо на її боці був мулла-Асан. Ся ворожнеча помічалась і в каварні: коли прихильники Нурли грали в кости, то юзбашеві з призирством дивились на них і сїдали до карт. В одному вороги сходились: усі пили каву. Мемет, що не мав грода і як комерсант, стояв вище партійних суперечок, усе шкандибав на кривих ногах од Нурли до юзбаша, зацїткував їх і мірив. Його гладке обличчя і голема голова лисїли, як у облупленого барана, а в хитрих очах, завжди червоних, бликував неспокойний вогник. Він вічно був чимсь заклопотаний, щось вічно розмірковував, лічив і раз-у-раз бігав у крамничку, у льох, то знов до гостей. Часом він вибігав з каварні, піднімав лице вверх, до покрівлі і кликав:

— Фатьме!

І тоді од стїн його дому, що здіймався над каварнею, одділялась, мов тїнь, завинена у покривало жінка і тихо проходила через покрівлю до самого її краю.

Він кидав її на верх порожні мішки, або щось наказував різким, скрипучим голосом, коротко і владно, як пан служниця — і тїнь зникла так само непомітно, як і являлась.

Алі раз побачив її. Він стояв коло каварні і стежив, як тихо ступали жовті патинки по кам'яних сходах, що злучали хату Мемета з землею, а ясно зелене «фередже»*) складками спало по стрункій фігурі од голови аж до червоних шараварів. Вона спускалась тихо, поволі, несучи в одній руці порожній куваль, а другою притримуючи фередже так, що тільки великі, довгасті чорні очі, вимовні, як у гірської сарни, міг бачити сторонній. Вона сплинула очі на Алї, відтак спустила повіки і пройшла далі тихо й спокійно, мов єгипетська жриця.

Алі здало ся, що ті очі пірнули в його серце і він повів їх з собою.

(Дальше буде).

рий всяку предметову політику противника називає «лайкою», виступає з такими «приличними» напастями на п. Барвіньського:

«На сі виводи органу п. Барвіньського, справді пригадуєть ся притча про того лицеміра, що бачив соломку в оці ближнього свого, а в своїм власнім поліна не доглянув. Адже ніхто инший, тільки п. Барвіньський, ратуючи ся перед політичним банкрутством, вступив був зі своїми москвофільськими товаришами Гладішовським і Длужаньським, приданими йому єго польськими виборчими опікунами, до південно-славянського союзу. Але се була «розумна тактика», бо п. Барвіньський, се воплочене політичного розуму. Колиж запрошуєть ся славянських гостей, щоб познакомиться їх з нашим національним рухом, тоді орган п. Барвіньського вбереть ся в тогу національного Катова і писатиме про «славянського конника.»

Отже передовсім «Діло», котре не раз уже виступало з того рода напастями, не дало ніколи найменшого доказу, що др. Гладішовський і Длужаньський були москвофілами, бо они нігде і ніколи не заявили сего і не виступали в держ. раді з заявами національної єдности Русинів з Москалями, з запереченням окремішности і самостійности нашої мови й літератури, як се робили др. Король, о. Давидяк et cons. Отже они нічим таким не заявили ся, щоби було супротивне нашій національній ідеї. Тамто докір «Діла» о якінебудь консолідаційні змаганя п. Барвіньського не має найменшої основи. Навпаки ми можемо вказати на факт, що проти п. Барвіньського націонал-демократи після соймової сесії згодили ся на о. Єффиновича приданого їм «польськими виборчими опікунами», а іменно Цяньским і поми. Потоцким і того о. Єффиновича прийняли до українського клубу, що мав вести «принципїальну політику». Так само принципїальні політики вийшли перед трема роками при загальних виборах в консолідацію з москвичами і утворили з ними руский клуб в держ. раді.

Коліж «Діло» вводить, що п. Барвіньський, ратуючи ся перед політ. банкрутством, вступив був до південно-славянського союзу, то на се передовсім зазначимо, що Славянський Союз (бо так звав ся тоді сей клуб) не мав москвофільських прикмет і змагань, як нинїшня «Славянська Єднота» опанована москвофілом Крамаржом в спілці з Глебовіцким, Куриловичом і Марконом, до котрої рад був прилучити ся теперішній український клуб і провадив переговори в сій справі. А крім того треба «Ділови» пригадати, бо очевидно коротку вже має память, що з часів того політичного банкрутства п. Барвіньського наш нарід має дві українські катедри на університеті, рускі гімназії в Коломиї і Тернополі, пять руск шкіл вправ в учит. семінариях, фінансове забезпеченє Наук Товариства ім. Шевченка міністерськими і краввими підмогами та накладом шкільних руских книжок, товариство «Дністер», рускі написи на судах, урядах і зелїзницях, введене народної правописи рускої в школах і урядах, повіренє видавництва Вістника Держ Законів визначному знавцеві нашої мови і т. п. Про всі ті придбаня з часів політ банкрутства п. Барвіньського писано в «Ділі», що сі придбаня мали би в инших обставинах вартість, але так не мають они вартости.

Сей погляд легко зрозумілий, для його відказувано сим придбаням вартости, бо треба було обнижувати запопадливість і роботу п. Барвіньського. А щож тепер може вказати «Діло» в часі свого верховладства необмеженого, де йому вже не стоїть на заваді п. Барвіньський?! Маємо правда по кілька раз печатані внесеня про самостійний укр.-руский університет, маємо бун-

дучні демонстрації і промови, але з того всего стілько висліду, як кіт наплакав.

І по тих всіх розчарованях рожевих надій треба очевидно оглядати ся на задні колеса, не треба задирати ся з москвичами треба лишити собі відчинену фірточку, бо може ще треба буде до виборів нової консолідації.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Чехи не виробили собі ще якогось певного погляду, що до понимания і тактики дотично рамового языкового закона чеських обшарників. Певним є одначе, що коли Чехи предложать свій начерк яко нагле внесене, також і Німці будуть трактувати в сей сам спосіб языкові предлоги правительства дотично Чех. Колиб в сей спосіб удало ся языкові предлоги призначити остаточню безчинній народній парламентарній комісії, то акція зі сторони Чехів причинилаб ся до поконання великої трудности, а наради комісії вчинять злишними все надто хиткі конференції в справі порозуміння. Після вістий чеських часописий домагають ся чеські обшарники від правительства скликаня конференції послів всіх коронних країв в справі нарад на рамовим законом.

Угорський президент міністрів гр. Куен-Гедерварі був в Шенбруні на авдієнції у цїсаря. Він представив звіт з висліду виборів, зобразивши притім перебіг виборів яко зовсім спокійний. Дальше зобразив він уформованє відносин політичних в будучині. Після сего конферував гр. Куен довгий час з гр. Еренталем.

Вислід угорських виборів до 7. с. м. був такий: правительственники 245, коштуівці 48, юстівці 38, народне сторонництво 13, безпартійні 60-семаки 20, безпартійні 40-осьмаки 11, народности 8, селянське сторонництво 3, демократи 2, християнські суспільники 1, тісвійших виборів 19.

Заграниця.

Дипломати опікунчих держав бачать щораз лучше, що з огляду на напір зі сторони турецького правительства, як також і зі сторони тимчасового виконного комітету в Канєї не дасть ся довше зволікати з остаточним розвязанєм кретійського питання. Після найновїшних погодосок застановляють ся опікуючі держави над владженєм спеціального статуту для Крети.

Генеральні консулі опікунчих держав вручили виконному комітетови на Креті дві ноти. В одній домагають ся, щоби музудманських урядників допущено до виконвання їх функцій без зложеня присяги вірности грецькому королеви. В другій домагають ся допущеня музудманських послів до народних зборів рівнож без зложеня сеї присяги.

Французський міністер заграничних справ Пішон предложив прочим опікунчим державам проєкт, в яким докладно означено суверенні права Туреччини до Крети. Англійське правительство відкинуло одначе се розвязанє питання, некорисне для грецької династії. В сей спосіб розбила ся акція Пішона, а опікунчі держави стоять знов безрадні перед щораз більше заоструючим ся кретійським питанням. А між тим Турки старають ся виробити серед народу ворожий настрій проти Греції. Молодотурецкий «Танін» звертає ся проти мнимої заяви грецького короля, начеб то одиноким логічним розвязанєм кретійського питання була прилука Крети до Греції. Ся часопись домагає ся запереченя, бо в противнім разі буде оголошений бойкот грецьких товарів, грецькі піддані будуть виключені з краю, а від Греції зажадає Туреччина офіціально задосвѣтчиненя. Бойкот грецьких товарів вже розпочав ся в деяких місцєвостях.

Французське правительство пробує зближити ся до Ватикану, але не хоче сего робити впрост, а старає ся о се через деяких єпископів. Коліж єпископи звернули ся в тій справі до Ватикану, одержали відповідь, що папа бажає порозумівати ся впрост. Те характеристичне, що французське правительство хоче признати авторитет папи, але з обави не єд радикальними проводирями і

*) Плащ жіночий.

предсідниками льож боїть ся з ними виступити явно.

Державна рада.

На засіданню посольської палати в середу по відповідях міністрів на запити послів розпочала ся розправа над звітом правничої комісії о правит. предлозі про підвишене вільної від екзекуції плати і вислуження.

Звітник др. Ліберман зазначає, що закон сей має бути поправкою чисел в попередніх законах, котрі є невідповідні вже наслідком того, що парламент двічі підносив плати урядників.

Тому противить ся звітови меншости комісії п. Буліна, котрий домагав ся догідностей для вірителів.

Міністер судівництва др. Гохенбургер заявив ся також проти звіту меншости, хоч признав потребу достарчити правної помочи також вірителям.

П. др. Дністрянський закинув правительству, що противить ся загальному управильнею справи мінімум естования. Признанем вільного від екзекуції мінімум естования зроблено би більше для селян, як дорогоцінною суспільною обезпеккою.

Пос Будзиновский предложив додаткове внесене в справі мінімум естования вільного від екзекуції для рільників.

Пос. Ствертия заявив, що польске коло буде голосувати за правит. предлогою. Але низші урядники, котрих плата обложена кондиктми добровільними аж до 1.600 К, що через підвишене мінімум естования втратили кредит. Внесена пп. Будзиновского і Стверті упали а ухвалено закон в начерку комісії в третім читанню. Відтак ухвалено закон про внесене постанов дотичного закона про кару за зломане контракту.

Вчорашне засіданне пос. падали розпочало ся по мысли ухвали внесеня п. Корошеца розправою над відповідію міністра кр. оборони в справі уживаня війська при виборах в Угорщині. Перед уділенем голосу пос. Корошецови відкликав ся предсідник до палати, щоби не вдавала ся критику угорского правительства і виборів, бо і тут не позволили би ми, щоби Угри мішали ся до наших виборів.

Перший промовляв п. Корошец.

Бесідник жалує ся, що війська уживано в Угорщині при виборах не для удержаня ладу, але для обмеженя виборчої свободи, чого найліпшим доказом, що немадлярські народности здобули лише 8 мандатів.

Пос. Шрамек зазначає, що факти о надужитях виборчих ним представлені є автентичні а відповідь міністра президента не може его вдоволати.

П. Реннер застерегає собі розведенє цілої справи про виборчі наджитя в делегації, де буде угорске правительство. Вибори були криваві, бо начислено 10 убитих.

П. Дашинський жалує ся, що не додержано обіцянки що до загального права виборчого.

Предсідник звиває до порядку Реннера за обиду гр. Куена а Дашинського за втяганє Корони в розправу.

Міністер бар. Гердтель стає на становищі занятім міністром-предсідником.

Вибори в Угорщині є внутрішньою справою нашої монархії, жалує отже, що обидливо вистовлювали ся бесідники про тамошне правительство.

П. Тресіч-Павичич домагав ся загального голосованя і заявляє ся за тривалізом.

П. Штайхер жалує ся на гнобленє Німців в Угорщині. По промовах Хоца, Гірша і Бачинського перервано розправу і ухвалено відтак закон про підвишене емеритур старих пенсіоністів і їх родин на основі звіту п. Вольфа і по промові міністра д-а Білівського.

Сьогодні розпочала ся в пос. палаті бюджетова розправа, котра потриває 13 днів. Засіданя будуть щоденно, але в суботу будуть кінчатися вже о 2-ій год. по полудни, а в понеділок зачинати муть ся о 3-ій по полудни. Час розправ розділено так, що міністрам признано 5 годині христ. суспільникам 16, социалістам 15,

націон.-нім. союзови 13, польск. колу 12, укрглюбови 3 год., москвичам 40 минут, дяким 1 1/2 год. сионістам 40 минут.

Просимо бігхобити передплату.

НОВИНИ

— Календар. В пятницю: руско-кат.: Никити преп.; римо-кат.: Вікторії. — В суботу: руско-кат.: Теодозії діві; римо-кат.: Варнави ап.

— Ексц. Митрополит гр. Шептицкий — як дізнаємо ся — вже виздоровів по онодішній перестудії в середу був на канонічній візитації в Бориничах коло Ходорова, а нині повертає до Львова, перериваючи візитацію, щоби випочати по тяжких трудах дороги.

— Господину Бендасюку в альбом. В мартовій книжці органу „Русское Богатство“ появила ся стата звісного письменника, С. Ефремова п. з. „Бюрократическая утопія (Изъ ликвидационной практики на Украинѣ)“, в якій автор підвів цілий ряд фактів гнобленя російским правительством української преси, товариств, творів та взагалі українського культурного життя. Стаття писана з спокоєм, дотепом і тактом. І здавало би ся, що ледви, чи найде ся чоловік, що схотів би стати в обороні всіх тих гноблень, яким підлягає наш нарід і наше духове житє на Україні. А однак найшов ся оборонець в особі „істинно-русского“ господина Семена Бендасюка, урядника бібліотеки „Народнаго Дома“, який з мужицкого, галицконого сина став „істинно-русским“ та почав чистити московський ряд з всіх тих лайдацтв, яких він допускає ся на живім організмі українського народа. В „Прикарпатской Русь“ (від ч. 201) почав господин Бендасюк містити ряд статей п. з. „Українцы предъ русскими либералами“, в яких помістив між иньшими такі цвѣтки: „Мы не станемъ передъ украинскими обвиненіями брать русское правительство въ защиту. Русское правительство знаетъ, что дѣлаетъ и навѣрно руководитъ въ своихъ мѣропріятіяхъ здравымъ взглядомъ на русскіе государственные и національные интересы. Разъ оно закрываетъ украинскія общества, производитъ обыски и арешты, конфискуетъ украинскія изданія, то дѣлаетъ это по важнымъ поводамъ, такъ какъ имѣетъ предъ собою далеко не „культурное“ украинское движеніе, а антигосударственную и антинациональную крамолу, явную предвѣстницу несчастной смуты и самоубійственной розни въ русскомъ народѣ, которой ужасающей примѣръ видитъ у насъ“. (Ч. 202) В галицких Українцах, всіх без виїмки, бачить господин Бендасюк самих доносчиків, поліційних „сыщиковъ“, які не мають нічого мудрішого до діла, як дунцювати „русскихъ“ за їх політичні поїздки в Кронштадт і т. п. Українські педагогі се, по гадці господина Бендасюка, така дич, що „русского мальчика“ самі не важуть ся бити, але за те „нарочно подкажутъ своимъ птенцамъ хулиганамъ избить русского мальчика“. (ч. 203) Доносчиками є свѣтські і духовні. Словом між „українцями“ нема порядного чоловіка, і тим також виправдує честний автор лайдацтва російского правительства. За багато було би честивідповідати на всі елюкубрації господина Бендасюка. Він судить „українцевъ“, або після себе, або після своєї партії. Впрочім „українцямъ“ сї елюкубрації не пошкочать. Перебули ми Татари, перебудемо і Бендасюків. А за виправдуване російского правительства відповімо господину Бендасюкову его власними словами: „легче остережеться правительственной жаандарма, чѣмъ жандарма, измѣнника твоей же нации и родины“. (Ч. 204).

— З Рогатинщини. В Книгиничах відбуло ся вчорашного четверга величаве посвѣченє сокілского прапора. По вечерній відправленій на площі коло церкви доконав посвѣченє прапора о. Бачинський з Васючина. Годить ся зазначити, що між кумами були гр. Розтворовский, властитель Григорова, і п. Тустановский, властитель Книгинич, і б. повітовий маршалок, Поляки надзвичайно симпатично відносячі ся до Русинів і люблені Русинами в тих сторонах. При посвѣченю виголосив патриотичну проповідь укінч. богослов п. Н. Семенюк. Потім хорунжий і цілий сокілський стяг з Книгинич зложив на прапор приписану присягу, провроджену одним з відпоручників „Сокола“-Батька п. С. Горуком, а другий з львівских відпоручників др. А. Цегельский виголосив довшу бесіду про цілі і задачі „Соколів“ і „Січовиків“. По нім акад. Юр. Цап від січової організації повітової в Рогатинщині складав привіт книгиничкому „Соколови“, запевняючи про згоду в народній праці між „Соколами“ і „Січами“. Величаве відбув ся відтак похід з дефіліркою перед посвѣченням прапором і забранями біля него крестними родичами та запрошеними гостями. Наперед йшла музика „Сі-

чи“ з Пукова і старшина тої „Січи“ зі своїм кошовим п. Свєрідом, за ними відділ Соколів з Рогатина та Соколи і Сокілки з Ходорова, Залужа і Григорова з прапором рогатинського „Сокола“, за ними відділ Сокілок з Книгинич, на конець стяг Соколів книгиничких. По дефілірці перед новопосвѣченням прапором долучено прапор до стягу і передефілювано ще раз перед гостями, а потім по поході через місточко похід розвязав ся перед домом читальні „Просвіти“. Запрошені гості удали ся відтак на прийняте до місцевого пароха о. Пеленського, а решту прибувших Соколів і Січовиків угошено в читальні і иньших домах. Вечером на площі перед читальнею рогатинськи Соколи виконали зовсім поправно свободні вправи вільноруч, дїтвора бавила ся в товаристві гри і забави, а коли смеркло ся, зачало ся в читальні представленє комедії „Перехитрили“. Зазначити, що аматори самі місцеві міщани грали зі зрозумінем і з талантом. Вчорашнє сокілське свѣято в Книгиничах на довго остане в памяті милим сиономим для місцевого населеня і для всіх гостей з околиці.

— Русин послом на Угорщині. Між вибраними до угорского сойму є свѣдомий Русин о. др. Юрій Негребецкий, який кандидував на правительственну програму гр. Куена Гедерваріого.

— Дрогобицка „істинно-русская“ бурса, яку вже двічі умертвляла „Прикарпатская Русь“ раз з політичних мотивів, а другий раз з причини лихого будинку, жив, а правительство не мало навіть думки, єї розвязувати. „Прикарпатская Русь“ (ч. 204) доносить, що бурса „дыхаетъ“ і „роспоряженіє намѣсничества (sic) отсрочено по конець школьного года“. „Врутъ істинно-русский“ на всі заставки.

— Кропивницький і вірменський церковний спів. Вірменська преса в Росії подає цікаві вісти про відносини небіжчика Марка Кропивницького до Вірменів. Марков Кр. мав багато приятелів і знайомих серед Вірменів. В Акермаї він жив коло вірменської церкви, в якій часто бував. Єму дуже не подобав ся вірменський церковний спів, з причини однотонности. І от пок. Кропивницький взяв ся поправити его. З его почину згуртував ся хор вірменської молодіжи і Кропивницький заходив ся вчити той хор співати церковного співу. Текст співу Марко Кроп. писав вірменською мовою тільки російскими буквами. Таким чином Кропивницький зробив поважну роботу. За ним в сїм напрямку йшли Вірмени кмпозитори і співці Кара Мурза, Екмальян, Біанкуні і инші. В вірменській акерманській церкві до сеї пори лежить зошиток нот, написаних Кропивницьким для церковного співу.

— Холера в Київі. Від початку вибуху холери сеї весни занедужало на неї в Київі 44 осіб, а з того 18 померло.

— Старинний стовп. В селі Трибухівцях, летицького повіта на рос. Поділю, стоїть від давних часів якийсь камяний стовп. Хто его поставив і коли та нащо ніхто не тямить. Тепер петербурска археолог. комісія забирає ся до розеліженя его минувшини і відреставрована его.

— Зїзд директорів залізниць зачав ся вчєра в Кракові. Учасників є близько 70. Нарадам проводить шеф секції міністерства залізниць, Рель. Народи є довірочні. Вступ на наради мають лише залізничні урядники.

— Отворенє німецкого народного дому в Чернівцях. В останній неділі відбуло ся в Чернівцях торжественне отворенє німецкого народного дому. На се торжество прибули німецкі парламентарні послы, та майже усі місцеві Німці. Взяти також участь в тім отвореню місцеві власти. Німецкий народний дім, се величава будівля при Паньській улиці в старо-німецкім стилю. Поміщені в нїм німецка спілкова торговля мішаних товарів, союз німецких щадничих кас і т. д. а окрім того реставрація і каварня. Дім сей коштував 700 тисяч К. Не хоче ся вірити — пише до сеї черновецкий „Народний Голос“ — що се той невеличкий гурток буковинських Німців здвигнув таку величаву і коштовну свою національну твердиню. А нас Русинів є тільки тисяч в самих Чернівцях і якіж ми убогі і слабї супроти того гуртка Німців. Погляньмо на наш „Народний Дім“. Се невеличка каменичка на остороню, дуже скромненька і тісна на усі боки. І у всему, такі наші національні достатки. А чому они такі — подивім ся на Німців, то будемо мати на се найліпшу відповідь. Они до народної праці стають охочо і завято єдинодушно усі, як один муж. А у нас, що голєва, то розум: один тягне до ліса, а другий до біса; сила розбиває ся, велике діло слабо робить ся а тимчасом другі випереджують нас далеко — далеко та вихиснують нашу невторопність та непорадність.

Оповідки.

— З Ярослава. Дня 17. червця о год. 12. в полудне відбудуть ся і загальні збори філії Тов-а „Просвіта“ в Ярославі, в льокалі Тов-а „Родина“ при ул. Любельській. на котрі відписаний тимчасовий Комітет укліню всіх П. Т. членів Тов-а „Просвіта“ і відпоручників читалень Тов-а

"Просьвіта" з повіта ярославского запрошує. — За Т. К. О.: о. Киприян Хотинський, Юрий Шумський.

— Молодий сьвященик, по можности безженний або вдовець, маючий змисл до купецких діл, міг би найти у Львові, побіч духовного обовязку, завяте в церковнім стоварищеню. Близша відомість зараз в редакції.

— З нотарияту. Міністер судівництва переніс нотарів: Льва Карста з Підгужа до Комарна, Феліціана Гіржевского зі Ст. Самбора до Добромиля і Любомира Любомійского з Печеніжина до Ст. Самбора.

— На Ясну Гору! Подібно як в минулих роках так і сего року пригатовлює ся богомиле в честь Пресв. Богородиці на Ясну Гору до Гошова. Люди, що хотять взяти участь в сїм сьвятім богомилію, зволють зголосити ся до ОО. Василяна у Львові, ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим, або через своїх Впр. ОО. Духовних. Ціна їзди там і назад вносіть: зі Львова 4-90 К, з Пустомит 4 К, зі Шчирця 3-80 К, з Миколаєва 3-10 К. Відїзд є назначений на 11. н. ст. червня в суботу рано. Поверот 12. н. ст. червня в неділю вечером. Близші відомости подаєть Монастар при замовленю білетів.

Анкета в справі науки руского язика в польских і польского язика в руских гімназиях.

(Дальше).

Проф. Цімерман вказує на се, що при необовязковій науці краєвого язика, не можна в інших годин на єго науку взначити, як кінцеві, бо колиб уміщено в середині, то ученики, котрі не вчашають на єго науку, блукалиб ся тимчасом самопас. При тим заявляє, що науку язика веде ся тепер так, що не забуває ся памяти учеників непотрібними датами або назвами. Синхроністичних таблиць уживано вже також при науці історії літератури, однак се показало ся невідповідним, бо се впроваджує механізм. Безідник є противний лише репродукціям письменим, а волить самостійні хочби слабші виробы письменні. Що до науки граматика польської в руских гімназиях промовляє за пропущенем старопольщини, словотвору і складні там, де не ріжнить ся від рускої мови, а за задержанем звучнї і науки о відмінах, і за заведенем семазеольогїї (науки про значіне слів). Граматики повинен учитель учти без підручника, котрий лише для него має бути провідником. Противить ся диктантам польским в польских гімназиях, але в руских треба для вправи давати диктати. Розмови з учениками треба вести після обдуманого плану і познакомлювати учеників з польскою науочною словнею. Ціль науки польської мови в руских гімназиях є зовсім инша, як в польских. Польська література повинна бути помостом, по якій рускій ученик перейде до західної культури. Учитель польської літератури лише тоді добре виконає свою задачу в рускій гімназі, наколи буде також вправно говорити рускою мовою і основно знати руске письменство.

Проф. Третяк домагає ся, щоб в східній Галичині наука рускої мови була обовязковим, в західній надобязковим предметом науки. Сего вимагає значний розвиток руского письменства, а також і політичні взаємини між обидвома народами поселеними в краю. Усна словесність народна у Русинів є значно богатша і красша а народна творчість була молоком, яким кормили ся представники романтичної доби в польській літературі. Тимто усну словесність треба відповідно углядити також в школі. Однак не треба впроважувати таких творів, котрі би роздратовували молодіж. Читанка польська для руских гімназий повинна подавати виїмки з Роксоланї Кльоновича, з літописи Стрийковского (битва кн. Острожского), з Сарвіцкого і т. п. творів, а вести науку порівнюючою метою. Велика шкода для учеників польских, що доси нема руско-польского словаря.

Проф. Таляр (з Перемишля) вважає найпильнішою справою виданє відповідних польских підручників для учеників руских гімназий. Граматика добра є також потрібна для учеників, а ще більше добрі читанки. Крім того треба пильно дбати про лектуру цілих творів. Тимто перша половина читанки повинна містити дрібнійші уступи а друга вибрані твори більші в цілости, (н. пр. відповідні до віку учеників новелі, оповіданя). Виїмки для висших клас проф. Тарновского не відповідають ціли науки, не дають історичного підкладу. Ученика Русина вражає се, коли він на кождім місці стрічає ся із зворотом nasza polska literatura, my Polacy і т. п. Треба отже для руских гімназий відповідно уложити книжки. В висшій гімназі треба в VI. кл. поданати виїмки творів з золотого віку або зміст

деяких, а в VII. і VIII. кл. вже твори нові в цілости. В читанках дуже мало є таких уступів, котрі давали би образ польської культури. Що до задач, то на пів року доволі давати 5 в класах низших, а 4 в класах висших.

Проф. Цімерман промовляє за додачем в VI. кл. для науки польск. мови ще одной години, бо визначена доси одна година не приносить ніякого хісна.

(Конець буде).

Телеграми

в дня 10. червня.

Відень. В бюджетовій дискусії в повній палаті признано руским послам 3 години, а польским 12.

Царгород. В многих турецких містах розпочав ся бойкот грецких товарів.

Царгород. Молодотурецкий комітет хоче зірвати приязні відносини з Англією, а зблизити ся до Німеччини.

Париж. Кружляє ту чутка, що португальский король Мануїл хоче зречи ся корони в хоцен кн. Альфонса Браганци. Причиною до того має бути викритє військового заговору проти короля.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Евгена Біліньского в Збаржи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% н. школи і бурса тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвящениках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкогo князя Данила з угорским ко́лем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза, Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 50 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрийского безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигмонт Кейстутович, великий князь Литовско-русский. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza а історичні висновки Дра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імени українсько-русского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8° ст. 4. Львів Ціна 5 сот.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім Шевченка у Львові, Ринок 10.

Для прикрашєня

комнат і Читалєхъ!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і
МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картина Сластьона виконані в артист. інституті Ангера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з розпродажу жертвувач радн. Ол. Барвіньский на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. червця 1910.

Найгарнійша сензация.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлено. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

22 комнат у віллі

„ОЛЬГА“

комплетно і гарно умебльованих враз з постелию для П. Т. недужих до винайму в кліматичній місцевості ТРУСКАВЦИ враз з цілим утриманєм по як найприступнійших цінах. З замовленнями треба зголошувати ся до Дирекції „Народної Гостинниці“ у Львові ул. Костюшка ч. 1. — — — 135 (17—25)

Ол. Барвіньский, Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних деталїть XIX ад. віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk. Edw. Gnięwosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexdra Barwińskiego. — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщиньского-Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Скворода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирана. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня 30 с.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новела. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоварищенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Ковто в Щадниці поттовий ч. 35.527.

Ковто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,721.268.—

Удїли членські К 284.195.—

Позички уділені К 3,471.478.—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.